

Obsah

Zoznam skratiek	2
Pod'akovanie	3
Úvod	4
1. Základné ciele a východiská stratégie pre sociálne hľadiská vo verejnom obstarávaní na Slovensku	6
2. Hlavné problémové oblasti identifikované v súvislosti s aplikáciou sociálnych hľadísk	8
2.1. Absentujúce skúsenosti zamestnancov obstarávateľských subjektov s aplikáciou sociálnych hľadísk.....	9
2.2. Nedostatočné informácie o sociálnych hľadiskách a možnostiach jeho aplikácie.....	9
2.3. Identifikované obmedzenia súvisiace s aplikáciou sociálnych hľadísk... ..	10
3. Pravidelný monitoring a riešenie aktuálnych problémov súvisiacich s aplikáciou sociálnych hľadísk	12
3.1. Reflektovanie na potreby odbornej verejnosti, zmeny legislatívy a iné so sociálnym hľadiskom súvisiace skutočnosti.....	12
3.2. Spolupráca s inštitúciami pre zvyšovanie povedomia o sociálnych hľadiskách a riešenie problémov súvisiacich s ich aplikáciou.....	13
4. Merateľné a iné ukazovatele pre dosiahnutie stanovených cieľov ..	15
5. Spôsoby a oblasti kde a ako na základe vykonanej analýzy implementovať sociálne hľadiská	22
5.1. Komplexný vzdelávací modul.....	22
5.1.1. Interaktívne školenia rozdelené do rôznych úrovní	25
5.1.2. Usmernenia a brožúry pre odbornú verejnosť reflektujúcu ich aktuálne problémy	28
5.1.3. Špecifické príručky	29
5.1.4. Workshop	31
5.1.5. Zborník príkladov dobrej praxe	33
Záver	34

Zoznam skratiek

Analýza	-	Analýza sociálnych možností v oblasti verejného obstarávania na Slovensku
KPI	-	Kľúčové ukazovatele výkonnosti (key performance indicators, skr. KPI)
Obstarávateľské subjekty	-	Verejný obstarávateľ, obstarávateľ, osoba podľa § 8 zákona o verejnom obstarávaní, externá spoločnosť zabezpečujúca verejné obstarávanie, resp. ich zamestnanci
OECD		Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
Projekt		Národný projekt Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku
SR	-	Slovenská republika
SZVO	-	Spoločensky zodpovedné verejné obstarávanie
Úrad	-	Úrad pre verejné obstarávanie
VO/O	-	Verejný obstarávateľ/Obstarávateľ
Zákon o verejnom obstarávaní	-	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Pod'akovanie

Úrad pre verejné obstarávanie, ako ústredný orgán štátnej správy, plní viacero funkcií, pričom jednou z jeho najdôležitejších je ochrana verejných peňazí. K tomu je potrebný nielen adekvátny zákon o verejnom obstarávaní, ktorý mu to umožní, ale predovšetkým odborný tím, ktorý vďaka svojej neustálej profesionalizácii bude schopný zabezpečovať vzdelávanie odbornej verejnosti v oblasti verejného obstarávania. Národný projekt **Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku**, ktorý je podporený z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa, je taktiež dôkazom toho, že úrad vyvíja neustálu iniciatívu zdokonaľovať svoju činnosť a pomáhať odbornej verejnosti lepšie sa orientovať v problematike verejného obstarávania.

V súvislosti s prípravou Stratégie pre uplatňovanie sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní na Slovensku v rámci projektu, by sa týmto chcel úrad poďakovať OECD za podnetnú spoluprácu pri tvorbe stratégie a ich cenné rady vyplývajúce z ich dlhoročných skúseností pri príprave obdobných dokumentov v iných členských štátoch Európskej únie.

Úvod

Širšia spoločnosť, ako aj odborná verejnosť, vníma strategické verejné obstarávanie ako nástroj na dosiahnutie vyšších spoločenských cieľov, ako napríklad ochrana životného prostredia, sociálny zmier alebo zvyšovanie konkurencieschopnosti našej ekonomiky. Úrad, v rámci operačného programu Efektívna verejná správa, vypracoval národný projekt Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku, v ktorom sa zameriava na zabezpečenie dlhodobej podpory strategického verejného obstarávania. Jedným z cieľov projektu je aj podpora sociálneho verejného obstarávania.

Úrad vypracoval v rámci národného projektu Analýzu sociálnych možností v oblasti verejného obstarávania na Slovensku, ktorá identifikovala niektoré okruhy problémov, s ktorými sa odborná verejnosť v súvislosti s aplikáciou sociálnych hľadísk stretáva. Pre komplexné riešenie týchto problémov bolo nevyhnutné vytvoriť stratégiu, ktorá predstavuje dlhodobý plán, a ktorý presne identifikuje potreby, nástroje a spôsoby na ich riešenie, spolu s časovým harmonogramom ich realizácie.

Positívne sociálne vplyvy a prínosy sociálneho hľadiska definuje aj zákon o verejnom obstarávaní. Rozumie sa ním taký aspekt súvisiaci s predmetom zákazky, ktorý môže viesť k pozitívnemu sociálnemu vplyvu plnenia predmetu zákazky, najmä k vytvoreniu alebo podpore tvorby pracovných príležitostí, dôstojným, spravodlivým a uspokojivým pracovným podmienkam nad rámec zákonom vyžadovanej povinnosti ich zabezpečenia, začleneniu znevýhodnených, ohrozených alebo vylúčených osôb a skupín osôb do spoločenských vzťahov a zjednodušeniu ich prístupu na trh práce, zvýšeniu dostupnosti a použiteľnosti tovarov, služieb a stavebných prác pre zdravotne postihnuté osoby, etickému a spravodlivému obchodovaniu, zabezpečeniu rastu ekonomiky založenej na vedomostiach a inováciách, udržateľnosti zdrojov a sociálnej a územnej súdržnosti, k zvyšovaniu zodpovednosti dodávateľov vo vzťahu k záujmom spoločnosti, najmä integrovaním sociálne prospešných aktivít do činnosti dodávateľa a spoluprácou s jeho činnosťou dotknutými subjektmi alebo zmierňovaníu dôsledkov ekonomického a sociálneho zaostávania najmenej rozvinutých okresov.

Z pohľadu úradu je však najdôležitejšie pre odbornú verejnosť a celú spoločnosť túto zákonnú definíciu pretaviť do verejných obstarávaní v praxi. Stratégia, ktorú úrad pripravil, má pomôcť nastaviť všetky edukačné procesy a spôsoby ich realizácie tak, aby aplikácia sociálnych hľadísk už viac nebola vnímaná ako problémová, ale ako nástroj, ktorý bude odborná verejnosť motivovaná solidárne využívať a prispievať tak k vyššej kvalite života celej spoločnosti.

1. Základné ciele a východiská stratégie pre sociálne hľadiská vo verejnom obstarávaní na Slovensku

Verejné obstarávanie je dôležitým nástrojom na dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu s prihliadnutím na efektívne využitie verejných finančných zdrojov. Jedná sa o tzv. strategické verejné obstarávanie, ktoré je podporované v rámci projektu. Prvým cieľom projektu je zvyšovanie kvality, efektívnosti a profesionality dohľadovej činnosti, odhaľovanie konfliktu záujmov v oblasti verejného obstarávania v Slovenskej republike. Druhým cieľom je zabezpečenie dlhodobej podpory strategického verejného obstarávania prostredníctvom jeho troch individuálnych zložiek, ktorými sú zelené verejné obstarávanie, sociálne hľadisko vo verejnom obstarávaní a verejné obstarávanie inovatívnych riešení.

Sociálne hľadisko vo verejnom obstarávaní má najširšiu oblasť implementácie, a preto primárnym východiskom pre tvorbu stratégie s uplatnením sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní bola analýza sociálnych možností v oblasti verejného obstarávania na Slovensku a následná identifikácia problémov súvisiacich s aplikáciou sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní. Analýza bola východiskovým bodom pre následnú tvorbu stratégie pre sociálne hľadiská vo verejnom obstarávaní na Slovensku.

Základným cieľom stratégie integrujúcim sociálne hľadisko do verejných obstarávaní na Slovensku je identifikovať čo najoptimálnejšie možnosti, prístupy a spôsoby aplikovania sociálneho hľadiska do verejného obstarávania v praxi a následne pripraviť také kognitívne nástroje, ktoré aplikáciu sociálneho hľadiska do verejného obstarávania zjednodušia a vysvetlia spôsobom, ktorý bude pre obstarávateľské subjekty akceptovateľný, jasný a zrozumiteľný a ktorý ich bude v oblasti sociálneho cítenia inšpirovať k ich aplikovaniu do praktickej roviny.

Takto definovaný základný cieľ nám poskytuje adekvátny priestor pre vyvodenie dvoch sekundárnych cieľov smerujúcich k odborno – metodicko – edukačnej rovine, v ktorej by bol poskytnutý relevantný základ pre efektívne využívanie sociálneho hľadiska v strategickom verejnom obstarávaní.

1. **Edukačná činnosť:** V rámci stratégie je potrebné pripraviť portfólio relevantných tém formou prednášok, zamerať sa na tvorbu špecifických príručiek

a pripraviť metodické návody. Je nevyhnutné vypracovať odborné metodické príručky, ako správne aplikovať sociálne hľadisko vo verejnom obstarávaní, koncepcné a strategické dokumenty, v ktorých budú publikované postupy a návody, ktoré by sprehľadnili a zjednodušili postupy verejného obstarávania s aplikáciou sociálneho hľadiska. Posilnenie efektívnosti edukačného procesu v oblasti implementácie sociálneho hľadiska do verejného obstarávania môže byť realizované vo forme odborných prednášok a workshopov s cieľom nielen poukázať na aktuálne trendy vo verejnom obstarávaní, ale nachádzať vhodné riešenia aplikačných problémov v rámci využívania sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní za účelom získania vedomostí v predmetnej oblasti a zvýšenia kvality a profesionality pripravovaných strategických verejných obstarávaní.

Úrad, na základe identifikácie oblastí sociálnych hľadísk z vyššie uvedenej analýzy, plánuje v rámci stratégie vytvoriť špecifické príručky pre oblasť sociálneho verejného obstarávania, ktoré sa budú zameriavať na špecifickú metodiku pre jednotlivé spomínané oblasti správneho aplikovania sociálneho hľadiska v praxi. Tieto dokumenty budú zverejnené na online platforme – webovom sídle úradu.

2. **Spolupráca s domácimi a zahraničnými inštitúciami:** Veľmi efektívnym spôsobom pre získavanie odborných vedomostí a praktických zručností je spolupráca s odbornými inštitúciami, ktoré majú ambíciu adresnejšie identifikovať problémy týkajúce sa uplatňovania sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní a s ktorými by mohol úrad potencionálne spolupracovať v ďalších fázach projektu a prispieť tak k čo najefektívnejšiemu uplatňovaniu cieľov projektu – zvýšiť odborné povedomie a motiváciu obstarávateľských subjektov v oblasti strategického verejného obstarávania vedúce k implementovaniu sociálneho hľadiska do verejného obstarávania.

2. Hlavné problémové oblasti identifikované v súvislosti s aplikáciou sociálnych hľadísk

Ako je už vyššie uvedené sociálne verejné obstarávanie je z pohľadu implementácie považované za najširšiu oblasť zo strategického verejného obstarávania. Cieľom úradu je z dlhodobého hľadiska zabezpečiť zvýšenie povedomia o sociálnom hľadisku v procese verejného obstarávania a tým uľahčiť verejným obstarávateľom jeho aplikovanie v praxi. Za účelom zistenia povedomia a znalostí odbornej verejnosti o problematike aplikácie sociálneho hľadiska vypracoval úrad **Analýzu sociálnych možností v oblasti verejného obstarávania na Slovensku**. Analýza ako komplexný dokument zosumarizovala poznatky z troch informačných zdrojov. Úrad pri jej vypracovaní vychádzal okrem údajov vedených v interných informačných systémoch aj z dotazníkového prieskumu, prostredníctvom ktorého oslovil „vzorku“ respondentov skladajúcu sa z dvoch cieľových skupín :

- internej (zamestnanci úradu – 92 odpovedí);
- externej (vybraní verejní obstarávatelia – 945 odpovedí).

Prostredníctvom analýzy úrad identifikoval základné problémy súvisiace s aplikovaním sociálneho hľadiska, pričom cieľom stratégie je nastaviť základný koncept prostriedkov, prostredníctvom ktorých môže dôjsť k zlepšeniu implementácie aspektu do samotného procesu verejného obstarávania a tým aj k zlepšeniu podpory uplatnenia vybraných skupín osôb.

Máme za to, že identifikované problémy súvisiace s aplikovaním sociálneho hľadiska v praxi sú sčasti spôsobené aj skutočnosťou, že aplikovanie sociálneho hľadiska bolo do roku 2020 dobrovoľné. Vzhľadom na to, že verejní obstarávatelia a obstarávatelia sú povinní v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní od roku 2020 aplikovať v kalendárnom roku, v ktorom začali alebo zrealizovali najmenej 10 verejných obstarávaní okrem zákaziek s nízkou hodnotou, sociálneho hľadisko v rozsahu 6 % v opise predmetu zákazky ako osobitnú zmluvnú podmienku plnenia zmluvy alebo kritérium vyhodnotenia ponúk, úrad považuje za nevyhnutné zvýšiť povedomie dotknutých subjektov o problematike sociálneho hľadiska za účelom predídenia potenciálneho pochybenia pri realizácii verejných obstarávaní. V tejto súvislosti je nevyhnutné vyzdvihnúť, že cieľom úradu nie je hrozba sankciami pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov za nedodržanie zákonnej

povinnosti, ale práve naopak, podporiť ich záujem o jeho aplikáciu aj nad rámec zákonom stanoveného rozsahu, a to dobrovoľne.

Analýza odhalila kľúčové problémy, ktoré je možné rozdeliť do troch okruhov:

- absentujúce skúsenosti zamestnancov obstarávateľských subjektov s aplikáciou sociálnych hľadísk;
- nedostatočné informácie o sociálnych hľadiskách a možnostiach jeho aplikácie;
- identifikované obmedzenia súvisiace s aplikáciou sociálnych hľadísk.

2.1. Absentujúce skúsenosti zamestnancov obstarávateľských subjektov s aplikáciou sociálnych hľadísk

Prvý z hlavných identifikovaných problémov, ktorý je možné považovať za najpodstatnejší, spočíva v absentujúcich skúsenostiach jednotlivých verejných obstarávateľov a obstarávateľov s aplikáciou sociálneho hľadiska v praxi. Až 75,2 % (711 zamestnancov) externých respondentov uviedlo, že nemá praktickú skúsenosť s aplikovaním sociálneho hľadiska, čo do určitej miery môže byť ovplyvnené aj s faktorom dĺžky praxe v oblasti verejného obstarávania, ktorá až v 36 % nepresiahla 4 roky.

Z analýzy ďalej vyplynulo, že aj v prípade aplikácie sociálneho hľadiska, verejní obstarávatelia uprednostňujú jeho použitie v čo najjednoduchšej forme (napr. ako osobitnú podmienku v zmluve), pričom sa vyvarujú použitiu v takých častiach procesu verejného obstarávania, v ktorých by aplikácia mohla byť problematickejšia, resp. by mohla vyvolávať viaceré otázky (napr. v prípade stanovenia sociálneho hľadiska ako kritéria na vyhodnotenie ponúk).

Uvedený názor bol potvrdený aj v rámci odpovedí zamestnancov úradu, ktorí uviedli, že „zložitejšiu“ formu uplatnenia sociálneho hľadiska v kritériách na vyhodnotenie ponúk si zvolilo len 27 subjektov z 92.

2.2. Nedostatočné informácie o sociálnych hľadiskách a možnostiach jeho aplikácie

Druhá identifikovaná oblasť spočíva v nedostatočných informáciách o sociálnom hľadisku a možnostiach jeho aplikácie.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že táto oblasť je úzko spojená a nadväzuje na prvú identifikovanú oblasť. V tejto súvislosti úrad konštatuje, že relatívne nízka dĺžka praxe dopytovaných zamestnancov obstarávateľských subjektov sa môže odzrkadľovať aj v skúsenostiach s aplikáciou sociálneho aspektu. Až 439 z 945 zamestnancov obstarávateľských subjektov uviedlo, že v aplikácii sociálneho hľadiska v praxi im bránia nedostatočné vedomosti o ňom samotnom, ako aj o možnostiach, kde a akým spôsobom ho aplikovať.

Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že nedostatočná aplikácia je do určitej miery spôsobená aj prílišnou zaťaženosťou jednotlivých pracovníkov, ktorí kvôli „prácnosti“ pri jednotlivých realizovaných procesoch verejného obstarávania, nemajú priestor na hlbšie individuálne skúmanie uvedenej problematiky.

Na základe dosiahnutých výsledkov je preto na základe názoru úradu primárnou úlohou v rámci národného projektu zvýšenie povedomia a prezentácia základných informácií o sociálnom hľadisku, ktorá bude následne rozvíjaná a tým dôjde k prehĺbovaniu vedomostí jednotlivých obstarávateľských subjektov, ktoré im umožnia v budúcnosti jeho efektívnejšie využívanie v praxi.

2.3. Identifikované obmedzenia súvisiace s aplikáciou sociálnych hľadísk

Posledná oblasť zahŕňa tzv. obmedzenia, ktoré identifikovali obstarávateľské subjekty ako skutočnosti, ktoré považujú za brániace uplatneniu sociálneho hľadiska v procese verejného obstarávania. V rámci dotazníkového prieskumu mali možnosť vybrať viacero odpovedí.

Ako najväčšie obmedzenie označilo 482 z 945 obstarávateľských subjektov zvýšenú prácnosť pri príprave verejného obstarávania. Ďalším faktorom obmedzujúcim aplikovanie sociálneho hľadiska z pohľadu obstarávateľských subjektov je obava z možného navýšenia nákladov spojených s procesom verejného obstarávania (385 z 945 subjektov), personálna poddimenzovanosť

(380 z 945 subjektov), obava z prípadného výkonu kontroly verejného obstarávania (370 z 945) a legislatíva (273 z 945 subjektov).

Na základe uvedených údajov možno skonštatovať, že v prípade tretej oblasti ide o problémy, ktoré sú odstrániteľné, napr. edukačnou činnosťou, prostredníctvom ktorej sa obstarávateľským subjektom vysvetlí vhodnosť použitia nástrojov a dokumentov, ktoré im uľahčia použitie sociálneho hľadiska v praxi.

3. Pravidelný monitoring a riešenie aktuálnych problémov súvisiacich s aplikáciou sociálnych hľadísk

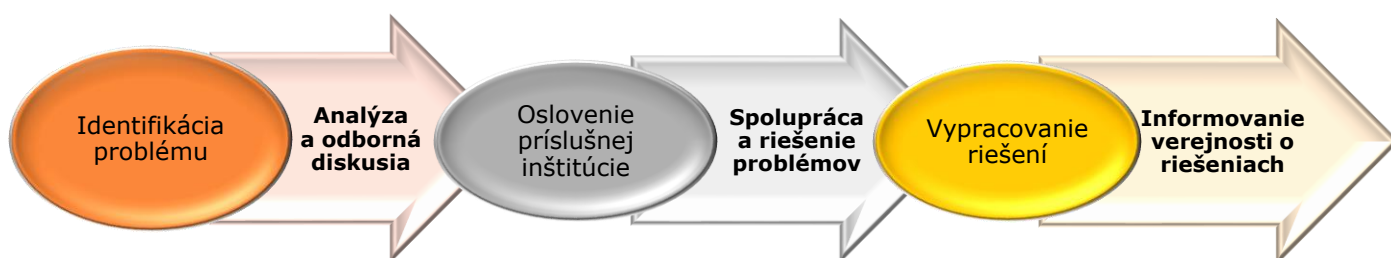
Pre čo najefektívnejšiu pomoc pri aplikácii sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní bude úrad pravidelne sledovať a vyhodnocovať aktuálne problémy súvisiace s ich aplikáciou v ktorejkoľvek fáze procesu verejného obstarávania, a to najmä vyhodnocovaním problémov, ktoré vyvstanú z uskutočnených školení. Úlohou pravidelného monitoringu bude taktiež identifikovať riziká, prípadne problémové situácie, obmedzenia a prekážky súvisiace s aplikáciou sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní a navrhnúť v miere, ktorá kompetenčne prislúcha úradu, prijateľné opatrenia na ich odstránenie. V prípade nedostatku kompetencií bude úrad riešiť uvedené skutočnosti s príslušnými orgánmi, ktoré majú legislatívnu, prípadne inú právomoc pre ich riešenie.

3.1. Reflektovanie na potreby odbornej verejnosti, zmeny legislatívy a iné so sociálnym hľadiskom súvisiace skutočnosti

Monitoring bude vykonávaný spôsobom, aby bola odbornej verejnosti čo najrýchlejšie poskytnutá odpoveď na otázky, ktoré identifikovali v aplikačnej praxi. Za dôležité úrad považuje aj promptné a efektívne reagovanie na prípadné legislatívne zmeny týkajúce sa sociálnych hľadísk tak, aby boli obstarávateľským subjektom a odbornej verejnosti prezentované čo najrýchlejším a najzrozumiteľnejším spôsobom, ktorý by pomohol predchádzať prípadným problémom pri ich aplikácii v praxi. V závislosti od druhu identifikovanej problematiky by boli prípadne aplikačné a legislatívne problémy prezentované prostredníctvom realizovaných školení alebo dokumentami, prípadne inými vhodnými nástrojmi, ktoré by v danom momente najúčinnnejšie vedeli vysvetliť predmetnú problematiku čo najširšiemu spektru obstarávateľských subjektov a odbornej verejnosti.

3.2. Spolupráca s inštitúciami pre zvyšovanie povedomia o sociálnych hľadiskách a riešenie problémov súvisiacich s ich aplikáciou

V rámci podpory uplatňovania sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní úrad osloví rôzne domáce a zahraničné inštitúcie, ktoré môžu adresnejšie dopomôcť pri riešení problémov týkajúcich sa ich aplikácie. Cieľom takejto spolupráce je identifikovaný aplikačný problém do hĺbky analyzovať a navrhnúť čo najoptimálnejšie a najkomplexnejšie riešenie. Plánovaná spolupráca má taktiež pomôcť k rýchlejšej výmene informácií medzi úradom a príslušnými inštitúciami v súvislosti so skutočnosťami, ktoré boli zistené pri monitoringu aplikačných problémov súvisiacich so sociálnym hľadiskom, a ktoré by mohli mať vplyv aj na prípadnú zmenu/prípravu legislatívy, ktorá sa dotýka sociálnych hľadísk, a ktorej úprava nie je v kompetencii úradu. Uvedená spolupráca by obsahovala postupné ciele kroky.

V rámci analýzy boli identifikované rôzne inštitúcie, s ktorými úrad plánuje spolupracovať a prispievať tak k efektívnemu uplatňovaniu cieľov projektu zvýšením odborného povedomia a motiváciou odbornej verejnosti využívať sociálne hľadiská vo verejnom obstarávaní a neustále poukazovať na celospoločenský prínos, ktorý začlenenie sociálnych hľadísk do zákaziek obstarávateľských subjektov predstavuje. Identifikované inštitúcie v rámci analýzy sú príkladmo uvedené subjekty na potenciálnu spoluprácu. Problematika sociálnych hľadísk je veľmi rozsiahla a rýchlo sa mení, čo môže vyústiť v priebehu projektu v potrebu identifikovania novej inštitúcie na spoluprácu.

Úrad, s cieľom prijímania relevantných odborných informácií, vytvorí vlastnú zdrojovú databázu kontaktov spolupracujúcich relevantných subjektov. Simultánne s vyššie uvedeným úrad pristúpi k tvorbe obdobnej databázy kontaktov na ostatné domáce a zahraničné ministerstvá, úrady, kontrolné

inštitúcie, dotačné inštitúcie, iné štátne inštitúcie (školy), obstarávateľské subjekty, sociálne podniky, chránené dielne, inštitúcie pôsobiace v treťom sektore, verejných obstarávateľov a obstarávateľov s víziou optimalizácie predávania.

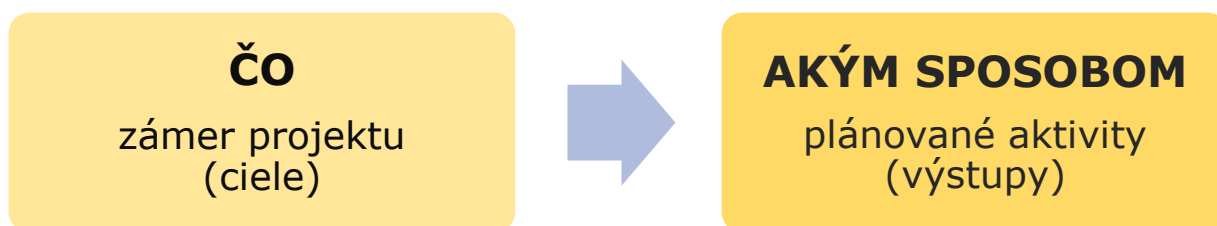
Sociálne hľadisko	Inštitúcia
Zamestnanosť - integrácia znevýhodnených osôb v zmysle zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Inštitút pre pracovnú rehabilitáciu, občanov so zdravotným postihnutím, OZ bez bariéry, SK8, ZMOS, Únia miest SR, Ministerstvo práce a sociálnych vecí České republiky
Podpora zraniteľných osôb - osoby v zmysle zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a jeho implementačná agentúra, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, inštitút pre pracovnú rehabilitáciu, občanov so zdravotným postihnutím, registrované sociálne podniky, chránené dielne, Národný inšpektorát práce
Pracovné podmienky, dodržiavanie predpisov, napr. BOZP ktoré presahujú zákonný rámec	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, inštitút pre pracovnú rehabilitáciu, občanov so zdravotným postihnutím
Podpora vzdelávania – napr. rekvalifikácia, zvyšovanie praxe a podobne	Ministerstvo školstva vedy a výskumu SR, VaVakademy, univerzity, stredné školy
Podpora malých a stredných podnikov, mikropodnikov, živnostníkov	Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR, Slovak Business Agency, Ministerstvo hospodárstva SR
Dostupnosť tovarov, služieb a stavebných prác pre Zdravotne znevýhodnené osoby	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, občianske združenia
Vyhradené zákazky	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Dodávateľské vzťahy – dodržiavanie platobných podmienok, priame platby	Ministerstvo financií SR, Ministerstvo hospodárstva SR
Udržateľný rozvoj, etické nákupy	Ministerstvo financií SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Fair trade International, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Znižovanie administratívnej záťaže	Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

4. Merateľné a iné ukazovatele pre dosiahnutie stanovených cieľov

Základné kľúčové ukazovatele (KPI)

Vychádzajúc z vyššie uvedených informácií boli v rámci stratégie nastavené nasledovné kľúčové ukazovatele rozdelené do dvoch hlavných kategórií. V prvej kategórii sú definované štyri všeobecné/nemerateľné ukazovatele - ciele, ktoré má úrad v úmysle, prostredníctvom konkrétnych nástrojov a aktivít, dosahovať. V rámci cieľov boli stanovené sociálne oblasti podpory a konkrétne vedľajšie cieľové skupiny osôb, ktoré majú byť týmito nástrojmi a aktivitami podporené a u ktorých sa má pozitívny dopad prejavíť. Ďalšou významnou podskupinou sú subjekty, prostredníctvom ktorých je možné stanovené ciele dosahovať, resp. subjekty majúce vplyv na ich plnenie, prostriedky, ktoré majú subjekty k dispozícii a je nimi možné naplňať stanovené ciele a časové rozhranie, ktoré je kľúčové pre premietnutie týchto cieľov a zároveň ich udržiavanie.

V druhej kategórii sú stanovené konkrétne merateľné ukazovatele umožňujúce určenie vplyvu a dosahu použitia niektorej z plánovaných aktivít a nástrojov (výstupov) v rámci plnenia stanovených cieľov pričom ich nastavenie zodpovedá a vychádza z použiteľných možností a prostriedkov, ktoré sú aktuálne k dispozícii a ich použitím je možné získať konkrétnu meranú hodnotu.

KTO – všetky subjekty majúce vplyv na plnenie stanovených cieľov (VO/O/kontrolné orgány- hlavné cieľové skupiny projektu)

AKO – všetky prostriedky umožňujúce dosahovanie cieľov a to najmä ich správnym nastavením a s uplatnením sociálneho hľadiska (zákazky)

KOMU – všetky dotknuté skupiny osôb, ktorým je možné správnym nastavením zákazky pomôcť a na ktoré sú ciele zamerané (vedľajšie cieľové skupiny)

KEDY – obdobie definujúce časové rozhranie, v rámci ktorého je zámer, aby boli ciele projektu napĺňané a zároveň aj udržiavané

1. Všeobecné/nemerateľné ukazovatele

Ciele

- pozitívne vplývanie na všetky obstarávateľské subjekty a verejnosť s cieľom vyvolania zmeny povedomia spoločnosti vo vnímaní potreby, nutnosti a dôležitosti využívania sociálneho hľadiska vo verejných obstarávaní, a to najmä jeho pozitívnych dôsledkov, ktoré jeho uplatňovaním v procese verejného obstarávania môžu vzniknúť,
- šírenie povedomia a zvyšovanie informovanosti, najmä prostredníctvom zaujímavých príkladov a ukážok dobrej aplikačnej praxe realizovaných zákaziek zameraných na rôzne predmety plnení – tovary, služby a stavebné práce, v ktorých bolo sociálne hľadisko vyžadované prostredníctvom rôznych zákonných inštitútov (zmluvné podmienky, opis, kritériá) a ukážka ich správneho nastavenia v rámci súťažných podkladov, s cieľom priamo poukázať na konkrétne pozitívne zmeny, ktoré môžu byť týmto prístupom vyvolané, a v akých oblastiach môžu vzniknúť, resp. kde a ako sa môže ich správna aplikácia v procese verejného obstarávania v rámci dopadu na spoločnosť prejaviť, ako napríklad:
  - zníženie počtu nezamestnaných osôb určitých skupín obyvateľstva ich integráciou do plnenia zákaziek, zlepšenie ekonomickej situácie týchto osôb, či určitého regiónu, odbremenenie systému prenesením zodpovednosti za tieto osoby zo štátu na konkrétneho dodávateľa zabezpečujúceho plnenie pre štát prostredníctvom verejného obstarávania,
  - zvýšenie pracovných príležitostí študentov/žiakov niektorých škôl po ukončení štúdia a zjednodušenie ich vstupu na pracovný trh, zníženie počtu osôb/študentov registrujúcich sa po ukončení štúdia

do evidencie uchádzačov o zamestnanie umožnením nadobúdania/prehlbovania praktických skúseností/zručností/znalostí žiakov/študentov v rámci plnenia zákazky, zvyšovanie záujmu o určité profesie,

- zvýšenie možností lepšieho uplatnenia sa na pracovnom trhu pre určitý okruh osôb, ktorým bude umožnené prostredníctvom plnenia zákazky si zvýšiť/rozšíriť kvalifikáciu, prípadne rekvalifikáciu,
- dodržiavanie riadnej a včasnej platobnej disciplíny v rámci vzťahov v dodávateľských reťazcoch, zabránenie vzniku platobnej neschopnosti/bankrotu subjektov nachádzajúcich sa na subdodávateľských miestach v dodávateľskom reťazci,
- zvýšenie kvality života najmä skupinám osôb s akýmkoľvek zdravotným znevýhodnením prostredníctvom odstraňovania existujúcich bariér, resp. vyžadovaním a aplikovaním takých riešení, ktoré reálne spĺňajú potreby týchto osôb, čo je predpokladom k zabezpečeniu rovnakej dostupnosti k tovarom, službám, či prácam,
- vytváranie viacerých pracovných príležitostí k podieľaniu sa na plnení zákaziek pre vyšší podiel malých, stredných, mikro podnikateľov, či živnostníkov prostredníctvom prijímania vhodných a primeraných opatrení, udržanie ich pôsobenie na trhu,
- zabezpečenie dodržiavania dôstojných pracovných podmienok zamestnancov dodávateľa/subdodávateľa podieľajúcich sa na plnení, prípadne zlepšenie týchto pracovných podmienok, či už v oblasti sociálnej, oblasti bezpečnosti či ochrany zdravia, mzdovej oblasti, zabránenie akýmkoľvek formám zneužívania ľudskej pracovnej sily,
- zvyšovanie podielu nákupu takých potravín, či iných komodít u ktorých, okrem kvality, je kladený dôraz na skutočnosť, že pri ich výrobe, pestovaní, spracovaní, distribúcii, resp. a akejkolvek

procesnej fáze životného cyklu produktu/komodity nedochádza k porušovaniu základných ľudských práv, či k iným negatívne vplyvujúcim faktorom na človeka, jeho zdravie, bezpečnosť, prípadne iným negatívnym vplyvom majúcim dopad na spoločnosť, alebo životné prostredie.

- prispievanie k osvojeniu si tohto prístupu zo strany VO/O k verejnému obstarávaniu s aplikovaním aspektov SZVO nastavením si určitej konkrétnej vhodnej stratégie v rámci ich inštitúcie a zároveň poukázanie na možnosti, ako požadovaný prístup implementovať do interných smerníc inštitúcie a udržať ho,
- zvyšovanie informovanosti kontrolných inštitúcií o prístupe obstarávateľských subjektov k aplikovaniu sociálnych hľadísk v procese verejného obstarávania - z pohľadu skúmania vhodnosti a súvisu sociálneho hľadiska v prípravnej fáze zákazky a následnej voľby postupu s ohľadom na prieskum trhu (štandardné verejné obstarávanie, vyhradená zákazka, aplikovanie výnimky), nastavenia požiadavky na uplatnenie sociálneho hľadiska v súťažnej dokumentácii k verejnému obstarávaniu v zmysle zákonných možností (osobitné zmluvné podmienky, kritéria na vyhodnotenie ponúk, opis predmetu zákazky), nastavenia kontrolných, opravných, resp. sankčných mechanizmov a kontroly plnenia zákazky vo vzťahu k dodržiavaniu vyžadovaného sociálneho hľadiska zo strany úspešného uchádzača, monitoringu zrealizovaných zákaziek s uplatnením sociálneho hľadiska (podľa predmetu zákazky, finančného limitu zákazky a postupu, aplikovaného sociálneho hľadiska).

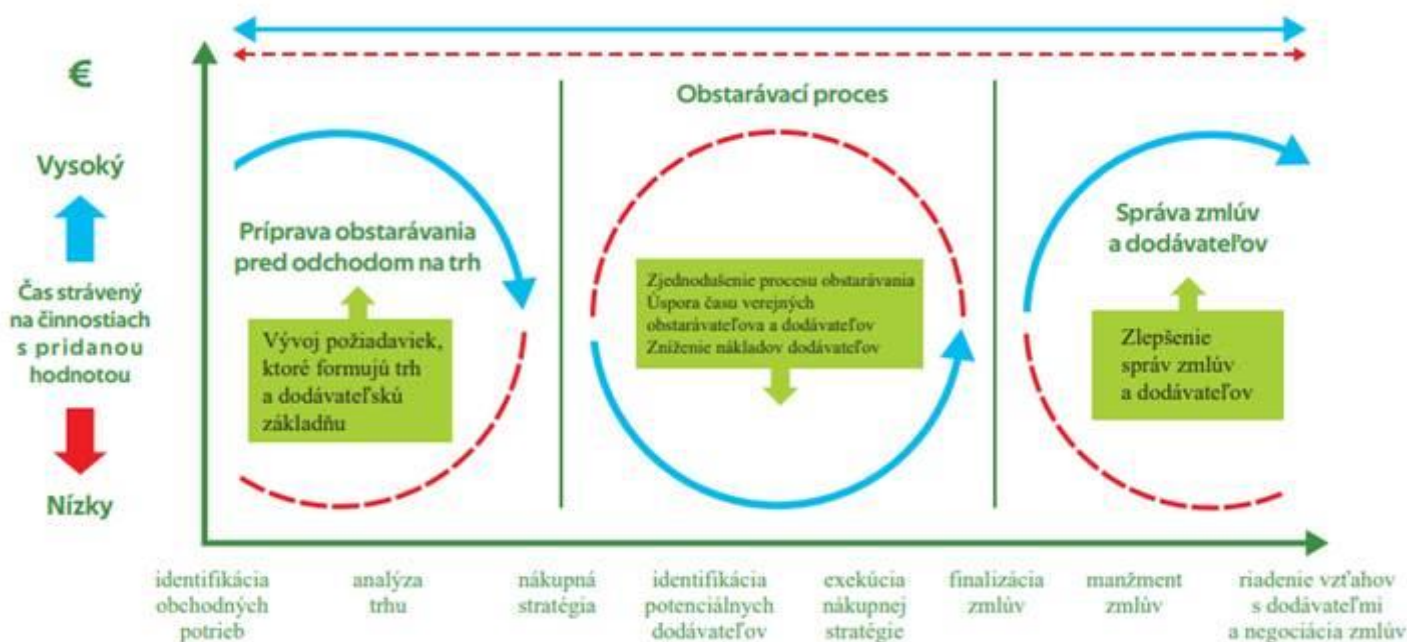
KTO - Subjekty – priame cieľové skupiny

- a) verejní obstarávatelia/obstarávatelia - ktorí realizujú stanovený počet zákaziek rozhodujúci pre dodržiavanie zákonných kvót v zmysle zákona o verejnom obstarávaní;
- b) verejní obstarávatelia/obstarávatelia - ktorí nerealizujú stanovený počet zákaziek rozhodujúci pre dodržiavanie zákonných kvót v zmysle zákona o verejnom obstarávaní;
- c) kontrolné orgány.

AKO - Prostriedky - zákazky

I. Procesná fáza zákazky

- príprava;
- realizácia;
- zmluvný management.

Úrad sa v tejto stratégii bude taktiež snažiť o zmenu myslenia u našich cieľových skupín, ktoré aktuálne kopírujú červenú krivku a teda neefektívne investujú svoje časové a ľudské zdroje. Kľúčové pre naplnenie tohto cieľa bude zamerať sa na všetky fázy verejného obstarávania, a tým znížiť chybovosť a investovaný čas vo fáze realizácie predmetu zákazky.

II. Postupy

- postupy zadávania zákaziek na ktoré sa pri určitom dosiahnutom počte vzťahuje zákonná povinnosť (podlimitný/nadlimitný postup/vyhradené zákazky);
- postupy zadávania zákaziek, na ktoré sa nevzťahuje zákonná povinnosť (zákazky s nízkou hodnotou);
- zákazky, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť aplikovania niektorého z postupov verejného obstarávania (výnimky).

KOMU – oblasť podpory – vedľajšie cieľové skupiny

- a) zamestnanosť - znevýhodnené, zraniteľné či inak vylúčené osoby najmä v zmysle zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- b) vzdelávanie/zvyšovanie praxe a kvalifikácie/rekvalifikácia – žiaci stredných škôl, študenti vysokých škôl, iné osoby;
- c) rovnaká dostupnosť/debarierizácia – osoby so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnené skupiny osôb;
- d) účasť vo verejnom obstarávaní – malí, strední podnikatelia, drobní živnostníci;
- e) férové vzťahy v dodávateľských reťazcoch – skupiny osôb vyskytujúce sa na rôznych úrovniach v dodávateľskom reťazci;
- f) dôstojné pracovné podmienky – osoby podieľajúce sa na plnení zákazky (zamestnanci dodávateľa, subdodávateľa, zamestnanci subdodávateľa a iné osoby);
- g) etický prístup k nakupovaniu – osoby, ktoré sa pri výrobe, pestovaní, spracovaní, distribúcii určitých komodít môžu nachádzať v zdraví, či života ohrozujúcich podmienkach, osoby vykonávajúce prácu pri ktorej by mohlo dochádzať k porušovaniu základných ľudských práv;

a aj v iných oblastiach možnosti podpory ako vyššie príkladmo uvedených.

KEDY - Časové rozhranie

- a) zákazky vyhlasované/realizované v rámci projektu
  - kratšie trvajúce zákazky;
  - dlhšie trvajúce zákazky.
- b) zákazky presahujúce trvanie projektu (vyhlasované/realizované aj v období po ukončení trvania projektu - udržanie prístupu verejných obstarávaní).

Napĺňanie jednotlivých cieľov a výstupov tejto stratégie sa odzrkadľuje v nižšie uvedenej tabuľke.

2. Merateľné ukazovatele

KPI	Minimálne	Optimálne	Ideálne	Časové rozpätie
Školenia	3	5	7	Projektový rok
Počet vyškolených účastníkov	70	120	150	Projektový rok
Počet subjektov informovaných o vzdelávacích a iných materiáloch (direct mail)	100	150	200	Projektový rok
Zverejnené propagačné články	3	7	12	Projektový rok
Príklady dobrej praxe/ analyzované zákazky	5	7	10	Projektový rok
Domáce workshopy/konferencie/ školenia	3	5	7	Projektový rok
Zahraničné workshopy/konferencie/ školenia	1	3	5	Projektový rok
Počet vydaných vzdelávacích a iných materiálov	7	12	15	Celé trvanie projektu

KPI	Minimálne	Optimálne	Ideálne	Časové rozpätie
Školenia	15	25	35	Rok 2025
Počet vyškolených účastníkov	350	600	750	Rok 2025
Počet subjektov informovaných o vzdelávacích a iných materiáloch (direct mail)	500	750	1000	Rok 2025
Zverejnené propagačné články	15	35	60	Rok 2025
Príklady dobrej praxe/ analyzované zákazky	25	35	50	Rok 2025
Domáce workshopy/konferencie/ školenia	15	25	35	Rok 2025
Zahraničné workshopy/konferencie/ školenia	5	15	25	Rok 2025
Počet vydaných vzdelávacích a iných materiálov	35	60	75	Rok 2025

V prípade, ak v rámci projektu budú dostupné aktívne a funkčné aj nové merateľné nástroje, na základe ktorých bude možné rozšíriť kategóriu merateľných ukazovateľov, môžu byť tieto použité aj na vykazovanie iných ďalších parametrov súvisiacich s uplatňovaním sociálneho hľadiska vo verejných obstarávaníach na Slovensku.

5. Spôsoby a oblasti kde a ako na základe vykonanej analýzy implementovať sociálne hľadiská

5.1. Komplexný vzdelávací modul

Potreba vytvorenia a nastavenia vhodného modulu komplexného vzdelávania v súvislosti s aktívnou podporou využívania sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní na Slovensku vyplýva nielen z relatívne novej zákonnej povinnosti pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov v zmysle zákona o verejnom obstarávaní, ale taktiež aj z výsledkov vyššie prezentovanej analýzy. Ako bolo uvedené, výsledky analýzy potvrdili rôznorodosť a rozdielnosť vnímania tejto problematiky, u určitého percenta opýtaných aj nevedomosť o existencii sociálneho hľadiska ako takého, či neinformovanosť o tom, aké konkrétne aspekty možno pod pojmom sociálne hľadisko rozumieť.

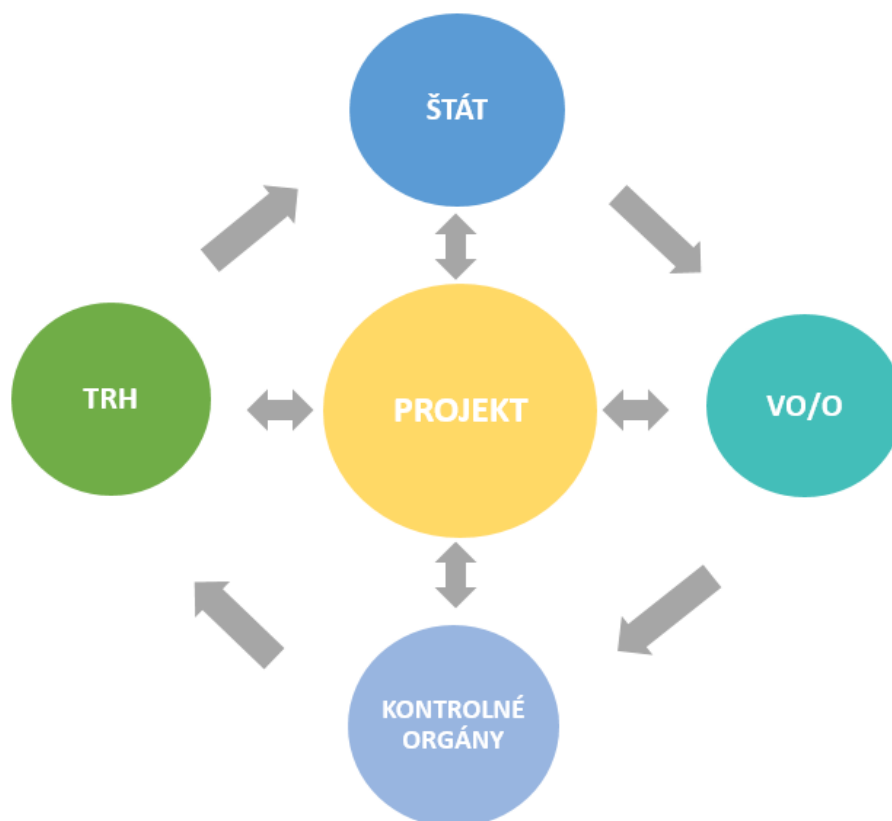
Aby mohlo byť zo strany verejných obstarávateľov a obstarávateľov sociálne hľadisko v rámci verejných obstarávaní správne využívané, je nutné najskôr porozumieť nielen pojmu sociálne hľadisko, oboznámiť sa so zákonnými možnosťami jeho využitia, ale najmä pochopiť význam celospoločenského pozitívneho vplyvu, ktorý možno prostredníctvom jeho prítomnosti vo verejných obstarávaní dosiahnuť.

Uvedené je možné, na základe vyššie zmienených faktov, docieľiť kombináciou viacerých vzdelávacích aktivít a nástrojov, a to vytvorením takého uceleného komplexného vzdelávacieho modulu, ktorý zabezpečí nielen šírenie osvetu a zvýšenie povedomia v súvislosti s potrebou využívania sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní, ale bude zodpovedať rôznej vedomostnej a skúsenostnej úrovni verejných obstarávateľov a odbornej verejnosti, vysvetlí nutnosť prepojenia komunikácie a vzájomnej spolupráce viacerých inštitúcií a subjektov, zároveň bude reflektovať na aktuálne požiadavky, ktoré môžu byť vzhľadom na nie vždy identickú skúsenostnú a vedomostnú úroveň jednotlivých obstarávateľských subjektov rozdielne, vysvetlí jednotlivé aspekty sociálneho hľadiska, a to detailnou analýzou konkrétnej oblasti podpory v rámci procesu verejného obstarávania, poskytne prehľad a súhrn základných informácií o sociálnych aspektoch a možnostiach ich využívania v praxi formou zhromaždenia príkladov dobrej praxe, informuje o aktuálnych zmenách legislatívy a sprostredkuje odborné informácie prostredníctvom nastavenia spolupráce

s kompetentnými pracovníkmi pôsobiacimi priamo v zainteresovaných inštitúciách, úradoch, či ministerstvách, prinesie aj názory a pohľady osôb pôsobiacich v rôznych iných nezávislých inštitúciách, v súkromnom sektore, v sociálnych podnikoch a iných organizáciách, informuje o aktuálnych trendoch a skúsenostiach v oblasti uplatňovania sociálneho aspektu vo verejnom obstarávaní v zahraničí, a zároveň bude kontinuálne prispievať k uľahčeniu využívania tohto inštitútu v praxi.

Pre účely dosahovania stanovených zámerov je v rámci prípravy / tvorby akýchkoľvek výstupov a aktivít nutné prepojenie komunikácie prebiehajúcej vždy medzi nasledujúcimi inštanciami:

- a) subjekty trhu;
- b) štát a jeho inštitúcie;
- c) kontrolné orgány;
- d) obstarávateľské subjekty.

Dôležité je taktiež definovať spôsob tvorby výstupov a aktivít v rámci stratégie:

Komplexný vzdelávací modul tvorí kombinácia nasledovných aktivít a nástrojov:

1. Interaktívne školenia;
2. Usmernenia a brožúry;
3. Špecifické príručky;
4. Workshop;
5. Zborník príkladov dobrej praxe.

V nastavenom komplexnom vzdelávacom module sú zohľadnené rôzne formy vzdelávacích aktivít, a to takým spôsobom, aby spĺňali rozličné kritériá verejných obstarávateľov a obstarávateľov a aby bol zabezpečený neustály prístup k nim pre čo najširší okruh odbornej verejnosti.

Pre účely zjednodušenia dostupnosti a dohľadania akýchkoľvek informácií, či materiálov v súvislosti so sociálnym hľadiskom bola vytvorená web stránka projektu so záložkou *Sociálne aspekty vo verejnom obstarávaní*, ako aj kontaktná e-mail adresa:

- web stránka: [Sociálne aspekty vo verejnom obstarávaní - Úrad pre verejné obstarávanie \(gov.sk\)](http://socialnevo.gov.sk),
- e-mail adresa: socialnevo@uvo.gov.sk.

Všetky vzdelávacie materiály budú zverejňované na tejto webovej stránke vo viacerých dostupných formátoch – textový, obrazový, zvukový a v prípade prezenčných aktivít, či školení budú dostupné aj printovom formáte. Zároveň budú na uvedenom webovom sídle zverejňované všetky informácie v súvislosti

s realizáciou a organizáciou všetkých školení (termín, dátum, čas, forma, predmet školenia, zoznam prezentujúcich a podobne).

Dôraz bude kladený tak na prehľadnosť zverejňovania informácií na webovom sídle úradu, ako aj na nastavenie rôznych možností vyhľadávania (vyhľadávacích okien a podobne), či zoradenie informácií do určitých logických celkov a to tak, aby sa osoba vyhľadávajúca informácie dostala k požadovaným údajom prostredníctvom čo najmenšieho počtu klikov a v čo najkratšom čase.

5.1.1. Interaktívne školenia rozdelené do rôznych úrovní

Základnou vzdelávacou aktivitou sú školenia verejných obstarávateľov a obstarávateľov, ktoré sú rozdelené do troch hlavných úrovní a niekoľko podskupín. Predmetné rozdelenie vychádza z dokumentu „Rozvoj administratívnych kapacít pre verejné obstarávanie na Slovensku: akčný plán školení v období 2016 - 2019“, ktoré si úrad osvojil a stavia na odporúčaní 2.2 A) „Identifikácia rozsahu a štruktúry akčného plánu školenia.“ Nevyhnutnosť predmetného rozdelenia školení do týchto troch úrovní vychádza aj z výsledkov analýzy a to najmä z:

- identifikovania rôznych cieľových skupín z pohľadu úrovne vedomostí;
- identifikovania diverzifikovaného záujmu a potrieb aplikovania jednotlivých sociálnych hľadísk.

Forma a spôsob realizácie školení zohľadňuje aktuálnu situáciu vo svete v súvislosti s ochorením COVID-19 preto je jeden variant realizovania školení prispôsobený najmä tejto situácií.

Úrovne rozdelenia interaktívnych školení podľa:

a) cieľovej skupiny

- začiatocníci – školenie pre túto cieľovú skupinu je považované za najdôležitejšie, nakoľko vzhľadom na skutočnosť, že v súvislosti s povinnosťou aplikovania sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní ide o relatívne novú zákonnú povinnosť, práve poskytnuté informácie budú základným pilierom pre získavanie ďalších nadstavbových vedomostí

v danej problematike, nakoľko účastníci majú len minimálnu, alebo žiadnu skúsenosť so sociálnym hľadiskom vo verejnom obstarávaní. Cieľom je predovšetkým poskytnutie základných informácií v súvislosti s uvedením do problematiky, vysvetlenie pojmov, poukázanie na zákonné povinnosti vyplývajúce zo zákona o verejnom obstarávaní, ako aj možnosti ich aplikovania, zdefinovanie predmetov činností plnení zákaziek vo vzťahu s použitím niektorého zo sociálnych hľadísk a poukázanie na vhodnosť jeho použitia a súvisu s danou zákazkou.

- mierne pokročilí – táto cieľová skupina už disponuje s informáciami, ktoré má účastník cieľovej skupiny na úrovni začiatočník a má už určitú skúsenosť s aplikáciou niektorého zo sociálnych hľadísk v praxi. Cieľom školenia je prehĺbenie už nadobudnutých vedomostí, napr. formou detailnejšej analýzy jednotlivých sociálnych hľadísk v procese verejného obstarávania alebo analýzou konkrétnych príkladov dobrej praxe.
- pokročilí – účastník má už viacero skúseností s použitím viacerých sociálnych hľadísk pri rôznych zákazkách. Cieľom školení zameraných na túto cieľovú skupinu je riešenie konkrétnych špecifických problematických oblastí v danej oblasti, prípadne ciele školenia pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov na základe konkrétnych požiadaviek, resp. školenia pre tých, ktorí majú záujem prehĺbiť/doplniť svoje vedomosti len v niektorých konkrétnych oblastiach.

b) témy a obsahové zamerania jednotlivých školení

- školenia zamerané na podrobnejšiu analýzu niektorého z aspektov sociálneho hľadiska alebo na určité vybrané témy, s cieľom ich vysvetlenia na konkrétnych zákazkách/príkladoch dobrej praxe a poukázania na možnosti ich využitia;
- aplikačná prax – konkrétne príklady dobrej praxe viacerých sociálnych hľadísk na niekoľkých rôznych zákazkách;
- vyhradené zákazky/výnimky;
- vytvorenie zákazky so sociálnym hľadiskom (návod od prípravy k realizácii);
- implementácia sociálneho hľadiska ako súčasť SZVO do interných smerníc organizácie.

c) **formy a spôsoby realizácie**

- prezenčná forma – školenia realizované napríklad v sídle úradu, alebo v inom školiacom priestore s potrebným konferenčným vybavením s možnosťou zabezpečenia účasti pre dostatočné požadované personálne kapacity, pričom v prípade obmedzenia kapacít školiaceho priestoru bude nutnosť realizovania jednotlivých školení aj opakovane, nakoľko cieľom má byť poskytnutie informácií čo najširšiemu okruhu účastníkov cieľovej skupiny. Výhodou tejto vzdelávacej aktivity je okamžitá možnosť zdieľania a výmeny konkrétnych informácií medzi verejnými obstarávateľmi a obstarávateľmi, možnosť priamej interakcie medzi účastníkmi školenia s prednášajúcimi - odborníkmi z oblasti verejného obstarávania, osobami z praxe, či iných hostí, ako aj poskytovanie okamžitých vysvetlení na prípadné dopytované problematické oblasti, resp. získavanie spätnej väzby z praxe (napr. formou dotazníkov), ako aj identifikovanie problematických oblastí, ktoré musia byť následne skúmané, aby mohlo dôjsť k nastaveniu určitých systematických riešení. Výhodou je aj priame zapojenie účastníkov do priebehu školenia formou realizácie rôznych praktických aktivít, napr. rozdelením účastníkom do niekoľkých skupín a riešením konkrétnych pripravených prípadových štúdií, prípadne ich rozdelením na dve skupiny a riešenie konkrétnej prípadovej štúdie z pohľadu verejného obstarávateľa a obstarávateľa a subjektu pôsobiaceho na trhu, či iné vhodné praktické edukačné aktivity súvisiace s aplikačnou praxou sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní.
- dištančná forma – školenia realizované prostredníctvom online platforiem schopných poskytnúť pripojenie sa vyššieho počtu účastníkov v rovnakom čase na danú aktivitu, čo umožní vyškolenie viacerých účastníkov z cieľovej skupiny počas jednej školiacej aktivity bez nutnosti jej opakovania, možnosť zdieľania a výmeny konkrétnych informácií medzi verejnými obstarávateľmi a obstarávateľmi, možnosť priamej interakcie medzi účastníkmi školenia s prednášajúcimi - odborníkmi z oblasti verejného obstarávania, osobami z praxe, či iných hostí a poskytovanie okamžitých vysvetlení na prípadné dopytované problematické oblasti, resp. získavanie spätnej väzby z praxe, ako aj identifikovanie problematických oblastí, ktoré musia byť následne skúmané, aby mohlo dôjsť k nastaveniu určitých

systematických riešení, priame zapojenie účastníkov do priebehu školenia formou realizácie rôznych praktických aktivít s nutnosťou prispôsobenia možnostiam konkrétnej online platforme, prostredníctvom ktorej je školenie realizované, napr. konceptom obsahujúcim možnosť výmeny informácií prostredníctvom rôznych rýchlych online ankiet v rámci prebiehajúceho školenia, či iné vhodné praktické edukačné aktivity súvisiace s aplikačnou praxou sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní, ktoré bude možné realizovať v konkrétnom online prostredí konkrétnej aplikácie a zároveň budú aj technicky dostupné pre účastníkov, nakoľko mnohé interaktivity si vyžadujú konkrétne technické vybavenie zo strany účastníkov (zabezpečenie dostatočne výkonného internetového pripojenia, importovaný mikrofón, kamera).

Keďže v rámci analýzy boli identifikované niektoré inštitúcie - napríklad Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Inštitút pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím a pod., s ktorými by úrad mohol v rámci plnenia cieľov projektu spolupracovať a hlbšie rozvíjať niektoré témy, v rámci každej úrovne školení bude koncept nastavený tak, aby bola zabezpečená nielen prítomnosť odborníkov zo zainteresovaných inštitúcií, ale aj odborníkov priamo z praxe, či iných zaujímavých hostí vždy v závislosti od danej témy, ktorých rady a skúsenosti môžu byť prínosom pre ostatných verejných obstarávateľov, obstarávateľov a odbornú verejnosť.

Dôležitým faktorom pre účely akéhokoľvek vzdelávania je však aj neustále vzdelávanie sa osôb zodpovedných za realizovanie a poskytovanie informácií v rámci vzdelávacích aktivít. Preto z uvedeného dôvodu budú aj samotní zamestnanci projektu aktívne vyhľadávať príležitosti k nadobúdaniu nových skúseností a získavaniu nových informácií v rámci tejto problematiky, a to napríklad formou účasti na rôznych seminároch, konferenciách a podobne.

5.1.2. Usmernenia a brožúry pre odbornú verejnosť reflektujúc ich aktuálne problémy

Dôležitou súčasťou vzdelávania je poskytovať odbornej verejnosti aj dokumenty a materiály, ktoré im pomôžu lepšie sa zorientovať v danej

problematike, v čase, ktorých je pre nich vyhovujúci a je pre nich pomôckou pri riešení aplikačných problémov. Úrad preto plánuje pre verejných obstarávateľov, obstarávateľov a odbornú verejnosť pripravovať usmernenia a brožúry, ktoré budú reflektovať určitú problematiku, ktorá vystane najmä zo školení v rámci ktorých dochádza najintenzívnejšie k výmene skúseností a názorov medzi odbornou verejnosťou a odborníkmi úradu.

Podnetom pre vypracovanie takýchto dokumentov budú aj vlastné skúsenosti odborníkov úradu z praxe súvisiace s aplikáciou sociálnych hľadísk z pohľadu ich kontrolnej činnosti, ktoré by mohli pomôcť verejným obstarávateľom a obstarávateľom vyvarovať sa chýb, ktorých sa dopúšťajú vo verejných obstarávaní pri aplikácii sociálneho hľadiska. Tieto dokumenty majú slúžiť predovšetkým ako promptné nástroje na riešenie prípadov, ktoré aktuálne riešia tieto obstarávateľské subjekty a v čo v najkratšom čase im takouto formou poskytnúť pomoc pri riešení problému.

5.1.3. Špecifické príručky

Špecifické príručky, ktoré úrad plánuje pripraviť v rámci projektu, majú byť jedným z ďalších pilierov vzdelávania, ktorý verejným obstarávateľom a odbornej verejnosti poskytnú komplexné informácie, ako postupovať pri aplikácii sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní.

Dotazníkové prieskumy uskutočnené v rámci analýzy ukázali, že vysoké percento zamestnancov obstarávateľských subjektov, aj s dlhoročnou praxou, nemá žiadne skúsenosti a vedomosti o sociálnych hľadáčkách a napriek skutočnosti, že povinnosť aplikácie sociálneho hľadiska je v zákone o verejnom obstarávaní zakotvená od 1. 1. 2020, až 204 z počtu 945 zamestnancov obstarávateľských subjektov uviedlo, že nevedia ani o potrebe aplikácie sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní.

Aj na základe týchto skutočností považuje úrad za najdôležitejšie, aby vzdelávanie v oblasti aplikácie sociálnych hľadísk bolo zabezpečené od základov, a to nielen formou spomínaných školení, ale aj odbornou literatúrou.

Základná kniha o sociálnych hľadáčkách

Prvá špecifická príručka, ktorá bude v rámci projektu vydaná, bude mať za úlohu podchytiť celú problematiku týkajúcu sa identifikovaných sociálnych

hľadísk ako celku a bude obsahovať všetky základné informácie o sociálnych hľadiskách takým spôsobom, aby umožňoval subjektom, ktoré skúsenosti s aplikáciou sociálnych hľadísk nemajú vôbec, použiť tieto informácie a príklady z praxe aj vo svojich pripravovaných verejných obstarávaní. Hlavnou prioritou je poskytnúť verejným obstarávateľom a obstarávateľom základný obraz o tom, ako definuje sociálne hľadisko zákon o verejnom obstarávaní, čo si pod pojmom sociálne hľadisko možno predstaviť v praxi pri rôznych zákazkách a aký pozitívny prínos môže mať jeho aplikácia vo verejnom obstarávaní na celú spoločnosť. Vybrané sociálne hľadiská a nástroje, ktoré budú obsiahnuté v základnej knihe, resp. príručke možno vidieť na nasledujúcom obrázku.

Vybrané sociálne hľadiská, príručky č. 1 -3

V rámci projektu budú pripravované celkovo štyri špecifické príručky. Okrem základnej príručky, resp. knihy o sociálnych hľadiskách, budú vydané ďalšie tri, ktoré sa už budú podrobne venovať jednotlivým sociálnym hľadiskám. Cieľom každej príručky je podrobnejšie špecifikovať, ako a kde aplikovať sociálne hľadisko, v akom predmete zákazky je dané sociálne hľadisko vhodné použiť, a na čo je potrebné si dávať pozor pri jeho aplikácii.

Prvá časť príručky bude venovaná sociálnym hľadiskám, ktoré boli v rámci uskutočnenej analýzy identifikované verejnými obstarávateľmi a odbornou verejnosťou ako oblasti, ktoré by podľa ich názoru bolo vhodné najviac podporiť

usmerneniami, metodikami, prípadne školeniam. Ide o nasledovné sociálne hľadiská:

- Zamestnanosť;
- Podpora malých a stredných podnikov, mikropodnikov a živnostníkov;
- Podpora zraniteľných osôb;
- Podpora vzdelávania.

Druhá časť príručky bude venovaná ďalším sociálnym hľadiskám, ktoré boli v rámci analýzy identifikované ako tie, o ktorých je potrebné rozšíriť vedomostné spektrum. Ide najmä o nasledovné sociálne hľadiská:

- Pracovné podmienky, dodržiavanie predpisov;
- Dostupnosť tovarov, služieb a stavebných prác pre zdravotne znevýhodnené osoby;
- Podpora spravodlivých dodávateľských vzťahov.

Tretia časť príručky bude venovaná ostatným sociálnym hľadiskám, ktoré analýza identifikovala a ktoré je potrebné podchytiť v odbornej literatúre a vysvetliť odbornej verejnosti na príkladoch dobrej praxe. Ide najmä o nasledovné sociálne hľadiská a nástroje:

- Udržateľný rozvoj, etické nákupy;
- Vyhradené zákazky;
- Znižovanie administratívnej záťaže.

Predmetné sociálne hľadiská budú v odbornej príručke podrobne vysvetlené na príkladoch dobrej praxe. Zároveň budú pri každom príklade dobrej praxe uvedené odporúčania, ktoré budú verejným obstarávateľom a obstarávateľom nápomocné pri vyvarovaní sa chýb v aplikačnej praxi.

5.1.4. Workshop

V rámci posilnenia efektívnosti edukačného procesu v oblasti aplikácie sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní, plánuje úrad taktiež zorganizovať workshop pre verejných obstarávateľov a odbornú verejnosť s medzinárodnou účasťou OECD. V rámci tejto aktivity budú odbornej verejnosti predstavené aktuálne trendy v oblasti aplikácie sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní v Európskej únii a prezentované prípady z praxe, s ktorými sa verejní

obstarávatelia a odborná verejnosť stretávali pri aplikácii sociálnych hľadísk vo verejnom obstarávaní.

Workshop taktiež predstavuje možnosť určitého networkingu aj pre samotných účastníkov workshopu, teda možnosť porozprávať sa pred alebo po ukončení podujatia a nadviazať nové známosti alebo spoluprácu, samozrejme za podmienky, že bude uskutočnený prezenčnou formou. Vzhľadom na súčasnú pandemickú situáciu vo svete je možné, že workshop bude organizovaný dištančnou formou, ktorej určité prvky už boli podrobnejšie opísané v časti týkajúcej sa interaktívnych školení.

Samozrejmosťou je aj včasná propagácia workshopu na webovom sídle úradu, sociálnych sieťach a iných platformách (napríklad webových sídlach spolupracujúcich subjektov), ktoré budú nápomocné pri oslovovaní cieľovej skupiny workshopu, a teda obstarávateľských subjektov a odbornej verejnosti participujúcej na verejnom obstarávaní.

Úrad plánuje dostatočne dlhý čas pred termínom podujatia, a teda minimálne polroka vopred pravidelne uverejňovať napríklad formou článkov, obrázkov alebo videí informácie o workshope, o ich účastníkoch a benefitoch, ktoré môže účastníkom školenia priniesť, a prečo by ho mali navštíviť.

Úrad plánuje zorganizovať uvedenú aktivitu čo najefektívnejším spôsobom, a teda zjednodušiť účastníkom napríklad úkony týkajúce sa prihlasovania na workshop, a to prostredníctvom platforiem (napr. google formuláre), ktoré umožnia rýchle prihlásenie bez vypĺňania a zasielania komplikovaných a zdĺhavých formulárov, ale ktoré budú obsahovať základné potrebné informácie o účastníkoch v súlade s GDPR a z ktorých obsahu bude zrejmý záujem o účasť na workshope a záväzné potvrdenie účasti z kapacitných dôvodov.

Počet účastníkov workshopu sa bude odvíjať od spôsobu uskutočnenia workshopu (prezenčná alebo dištančná forma) a záujmu subjektov o túto aktivitu. Cieľom úradu je však pripraviť túto aktivitu takým spôsobom, aby umožnila účasť čo najširšiemu spektru subjektov bez zníženia jeho kvality po obsahovej alebo organizačnej stránke.

5.1.5. Zborník príkladov dobrej praxe

Medzi odbornú literatúru, ktorú úrad plánuje vydať v rámci edukačnej činnosti, bude patriť aj Zborník príkladov dobrej praxe. V rámci projektových výstupov je vydanie tohto zborníka naplánované na posledné mesiace implementácie projektu (približne koniec roka 2022), a to predovšetkým z dôvodu potreby zozbierania relevantných dát, prístupov, skúseností a príkladov dobrej praxe. Dokument bude obsahovať vybrané zákazky vyhlásené slovenskými a zahraničnými verejnými obstarávateľmi a bude slúžiť ako inšpirácia pre ostatných verejných obstarávateľov a odbornej verejnosti. Úlohou dokumentu bude taktiež snaha prezentovať rôzne príklady dobrej praxe tak, aby bolo obsiahnuté čo najväčšie množstvo rôznych sociálnych hľadísk, ktoré boli aplikované vo verejnom obstarávaní. Tento dokument bude zverejnený na online platforme – webovom sídle úradu.

Záver

Zahrnutím sociálneho hľadiska do verejného obstarávania môžu verejní obstarávatelia a obstarávatelia významnou mierou prispieť k dosiahnutiu sociálnych cieľov vo verejnom obstarávaní, čo má nezanedbateľný vplyv na skvalitnenie riešenia celospoločenských problémov a tiež na dosiahnutie sociálnych cieľov Európskej únie a jej členských štátov. V rámci aktivity týkajúcej sa strategického verejného obstarávania je pre úrad dôležité a zaväzujúce, ukázať odbornej verejnosti, aká ja vysoká spoločenská hodnota sociálneho verejného obstarávania a prostredníctvom strategických nástrojov pomôcť odbornej verejnosti, bezproblémovo a efektívne implementovať sociálne hľadiska do verejných obstarávaní.

Merateľné ukazovatele (KPI), ktoré úrad určil v tejto stratégii, sú základom pre hodnotenie výkonov a procesov, prostredníctvom ktorých sa majú dosiahnuť všetky definované ciele. Dôležité však je, aby pri každej aktivite prichádzalo k dôslednému dodržiavaniu jednotlivých krokov, a to identifikovanie potreby, zber relevantných informácií, ich analýza a spracovanie, ich následné vyhodnotenie, zhrnutie a vypracovanie výstupu. Po všetkých týchto krokoch v rámci jednotlivých aktivít je veľmi dôležité monitorovanie, nakoľko je základným nástrojom k operatívne posúdeniu pokroku vo vytýčených cieľoch. Prostredníctvom údajov získaných z monitorovania je možné posúdiť efektivitu a stav implementácie sociálnych hľadísk do verejných obstarávaní a vyhodnotiť, ktoré procesy je potrebné nastaviť efektívnejším a optimálnejším spôsobom. Získanie spätnej väzby od obstarávateľských subjektov a odbornej verejnosti pomôže uskutočniť také opatrenia, ktoré odstránia všetky identifikované problémy, ktoré vystanú pri napínaní jednotlivých cieľov stratégie.

Všetky aktivity uvedené v rámci stratégie by mali viesť k množstvu pozitívnych zmien, ktoré budú mať vplyv na zlepšenie sociálneho statusu a kvality života členov spoločnosti. Obstarávateľské subjekty tak môžu prostredníctvom verejného obstarávania zabezpečiť nielen uspokojenie svojich potrieb, ale prostredníctvom konkrétnej zákazky zlepšiť kvalitu života určitej skupine ľudí, ktorí to potrebujú, komunite, regiónu, či dokonca celej spoločnosti.